

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa W. K.
przeciwko Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Siedlcach
o ustalenie stażu pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 18
marca 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach
z dnia 14 grudnia 2023 r., sygn. akt IV Pa 22/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącej na rzecz pozwanego kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 14 grudnia 2023 r., IV Pa 22/23, oddalił apelację powódki W. K. od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach z 19 lipca 2023 r., IV P 14/23, oddalającego jej powództwo skierowane przeciwko Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Siedlcach o ustalenie stażu pracy.

Powódka wniosła skargę kasacyjną zaskarżając ten wyrok w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje konieczność rozważenia istotnego zagadnienia prawnego: czy „objęcie gospodarstwa rolnego”, o którym mowa w art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz.U. z 1990 r. Nr 54, poz. 310) oznacza czynność prawną wywołującą skutki o charakterze rzeczowym (przeniesienie prawa własności), czy też chodzi o przeniesienie posiadania części lub całości gospodarstwa rolnego?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wnioskował o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy

przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżąca wskazała, że w sprawie istnieje potrzeba odpowiedzi przez Sąd Najwyższy na sformułowane przez nią zagadnienie prawne. Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek w pierwszej kolejności nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, LEX nr 2630721).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia wskazanej przesłanki przedsądu.

W uzasadnieniu uchwały z 8 czerwca 1993 r., I PZP 20/93 (OSNCP 1994 z. 1 poz. 9) Sąd Najwyższy podkreślił, że "objęcie gospodarstwa" nie musi następować podczas czy bezpośrednio po okresie pracy w gospodarstwie rodziców

lub teściów, gdyż według zasad wykładni językowo-logicznej przepisu art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z 20 lipca 1990 r., wystarczającym warunkiem zaliczenia okresów pracy w gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy jest ustalenie, że osoba zainteresowana wykonywała pracę w gospodarstwie rodziców lub teściów, a następnie doszło do objęcia gospodarstwa rodziców lub teściów i rozpoczęcia jego prowadzenia osobiście lub wraz ze współmałżonkiem (podobnie w wyrokach Sądu Najwyższego: z 14 października 1994 r., I PRN 82/94, OSNAPiUS 1995 nr 2, poz. 23 i z 7 września 1999 r., I PKN 250/99, OSNAPiUS 2001 nr 1, poz. 10 oraz w postanowieniu Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2020 r., II PK 172/19, LEX nr 3088821).

Zarówno w orzecznictwie jak i w literaturze akcentuje się, iż przejęcie gospodarstwa rolnego musi nastąpić od rodziców lub teściów, przy czym dopuszcza się różne formy, na podstawie których dochodzi do jego objęcia. Zwraca się uwagę, że objęciem gospodarstwa rolnego jest nie tylko nabycie jego własności, można bowiem prowadzić gospodarstwo będąc właścicielem, posiadaczem samoistnym lub posiadaczem zależnym. Przepis art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z 20 lipca 1990 r. nie zawiera warunku, aby rodzice lub teściowie byli właścicielami gospodarstwa objętego następnie przez ich dzieci, wymaga jedynie, by je prowadzili. Skoro przekazywane gospodarstwo nie musi być własnością rodziców lub teściów, to tym samym nie można rozumieć objęcia tego gospodarstwa przez dzieci wyłącznie jako nabycia własności. Z tych względów objęcie gospodarstwa rolnego rodziców lub teściów w samoistne posiadanie na podstawie nieformalnej umowy darowizny spełnia warunki z art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy (A. Rzetecka - Gil (w:) Ustawa o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy. Komentarz, wyd. II, LEX/el. 2022, art. 1 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2020 r., II PK 172/19, LEX nr 3088821; uchwała Sądu Najwyższego z 16 stycznia 1996 r., I PZP 36/95, OSNAPiUS 1996 nr 13, poz. 181, LEX nr 23826).

Takie stwierdzenie zawiera także wyrok Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1994 r., I PRN 115/94 (OSNAPiUS 1995 nr 16, poz. 205), z którego wynika że z hipotezy art. 1 ust. 1 pkt 2 powoływanej wyżej ustawy koniecznym elementem uwzględnienia pracy w gospodarstwie rolnym do stażu pracy jest objęcie

gospodarstwa rodziców lub teściów. Sąd Najwyższy zwracał uwagę, że w wymienionym przepisie tylko o te dwie grupy osób chodzi, i że tylko przejęcie ich gospodarstwa rodzi możliwość wliczenia do stażu pracowniczego okresu pracy w ich gospodarstwie rolnym w sytuacji opisanej w tymże przepisie.

Ważne jest to, by przejęciu podlegało gospodarstwo rodziców (lub teściów), a nie innych osób. Z tego rodzaju konstrukcji przepisu można łatwo odczytać zamiar ustawodawcy. Jest nim z jednej strony preferowanie sytuacji, w której następuje przejście gospodarstwa rolnego z pokolenia na pokolenie, a z drugiej strony - uprzywilejowanie w zakresie prawa pracy tych, którzy zdecydowali się kontynuować prowadzenie gospodarstwa przodków. Rozciągnięcie przepisu na inne strony faktyczne, w których osoba zainteresowana obejmuje gospodarstwo rolne (lub jego część) stanowiącą w przeszłości własność rodziców, lecz w chwili objęcia nie należące już do nich od wielu lat - jest nieuprawnione (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2024 r., I PSKP 50/23, LEX nr 3714327).

Tymczasem powódka nie przejęła części gospodarstwa rolnego bezpośrednio od rodziców lub teściów, a od szwagra, któremu to teściowa powódki darowała w całości to gospodarstwo kilka lat wcześniej, i który dalej je prowadził.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., o kosztach postępowania orzekając na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

[SOP]